



Kestävyyspaneelin evästyksset

Prof. Eeva Furman, SYKE
puheenjohtaja
Suomen kestävän kehityksen
asiantuntijapaneeli

Kestävän kehityksen toimikunta
22.11.2019

Suomen kestävän kehityksen asiantuntija-paneeli on monitieteinen ja alueellisesti edustava



Finnish Environment Institute

puheenjohtaja:

- Eeva Furman, Suomen ympäristökeskus (ympäristöpolitiikka)

jäsenet:

- Lassi Linnanen, lappeenrannan teknillinen yliopisto (kiertotalous systeemiajattelu)
- Katriina Siivonen, Turun yliopisto (etnologia, tulevaisuus)
- Arto O. Salonen, Itä-Suomen yliopisto (sosiaalinen murros, eko-sosiaalinen sivilisaatio)
- Jouni Jaakkola, Oulun yliopisto (terveys ja ilmastonmuutos)
- Juho Saari, Tampereen yliopisto (hyvinvointipolitiikka)
- Anne Tolvanen, Luonnonvarakeskus (luonnonvarojen monikäyttö, luonnon monimuotoisuus)
- Mikko Mönkkönen, Jyväskylän yliopisto (metsäekologia)
- Tuuli Toivonen, Helsingin yliopisto (kaupunkimaantiede, avoin tiede)
- Minna Halme, Aalto yliopisto (kestävä talous ja yritystoiminta)



Paneelina viemme Suomea kohti globaalin kestävän kehityksen mukaista toimintaa

- **Tuomme** tieteen näkökulmia ja eettisiä pohdintoja päätöksentekoon. Nostamme julkiseen keskusteluun kiperiä, mutta kestävän kehityksen kannalta kriittisen tärkeitä kysymyksiä.
- **Tavoittemme on** edistää sellaista yhteiskunnallista muutosta, joka ottaa huomioon sekä ympäristön että ihmisen hyvinvoinnin. Tunnistamme niitä kohtia, joissa keskenään ristiriitaiset näkökulmat täydentävät ja tukevat toisiaan. Arvioimme ja ennakoimme kehitystä ja tuemme pitkäjänteistä päätöksentekoa.
- **Haluamme olla siellä**, missä kestävydestä puhutaan. Olkaa yhteydessä ja haastakaa meidät kestävän kehityksen asioissa!

Paneeli laatii Globaalin kestävä kehityksen raportin Suomen tulkinnan

Global Sustainable Development Report (GSDR)

- YKn päämiehet tilasivat raportin riippumattomalta kansainväliseltä 15 hengen tutkijaryhmältä (2016-2019)
- Raportti luovutettiin YKn jäsenmaiden päämiehille yleiskokouksessa syyskuussa
- Paneelin policy brief aiheesta valmis helmikuussa
- sen pohjalta seminaari Eduskunnassa, avoin tilaisuus Helsingissä, streamaus kaikkialle



Globaali kestävä kehityksen raportti (GSDR2019): Neljä hälyttävää keskeistä ilmiötä estävät Agenda2030:n tavoitteiden toteutumisen

- 1980-2016: köyhimmän väestöpuoliskon tulot kasvoivat 12%
- rikkaimman 1%:n väestön tulot kasvoivat 27%

Eriarvoisuus lisääntyy

Ilmastonmuutos etenee

1,5 asteen nousu: 500 milj. kärsii vesistressistä, 4 miljardia kuumuusaalloista ja 10 miljoonia rannikkotulvista

- 2016-2030: muovijätteen ennustettu kasvavan 260 -> 460 milj tn/v
- e-jätteestä 60% myrkkyyneen kaatopaikoille

Jäteongelma kasvaa

Biodiversiteetti -kato jatkuu

Arvio: neljännes eläin- ja kasvilajeista katoaa. Maapallon ruokaturva on uhattuna, kun biodiversiteetin suoja tuholaisia, tauteja ja ilmastonmuutosta vastaan katoaa.



GSDR2019: tutkijaryhmä tunnistanut kuusi ratkaisevaa osa-aluetta, joihin panostamalla voidaan kääntää suuntaa



- 1) Edistettävä kansalaisten hyvinvointia ja toimintamahdollisuuksia
- 2) Rakennettava kestävä ja oikeudenmukaista taloutta
- 3) Synnytetävä kestäviä ruokajärjestelmiä ja tuettava terveellisiä ruokatottumuksia
- 4) Varmistettava kestävä energian saanti kaikille
- 5) Kehitettävä kaupunkien ja kaupunkiseutujen kestävyyttä
- 6) Turvattava globaalit luonnonjärjestelmät

Miten tämä tehdään?

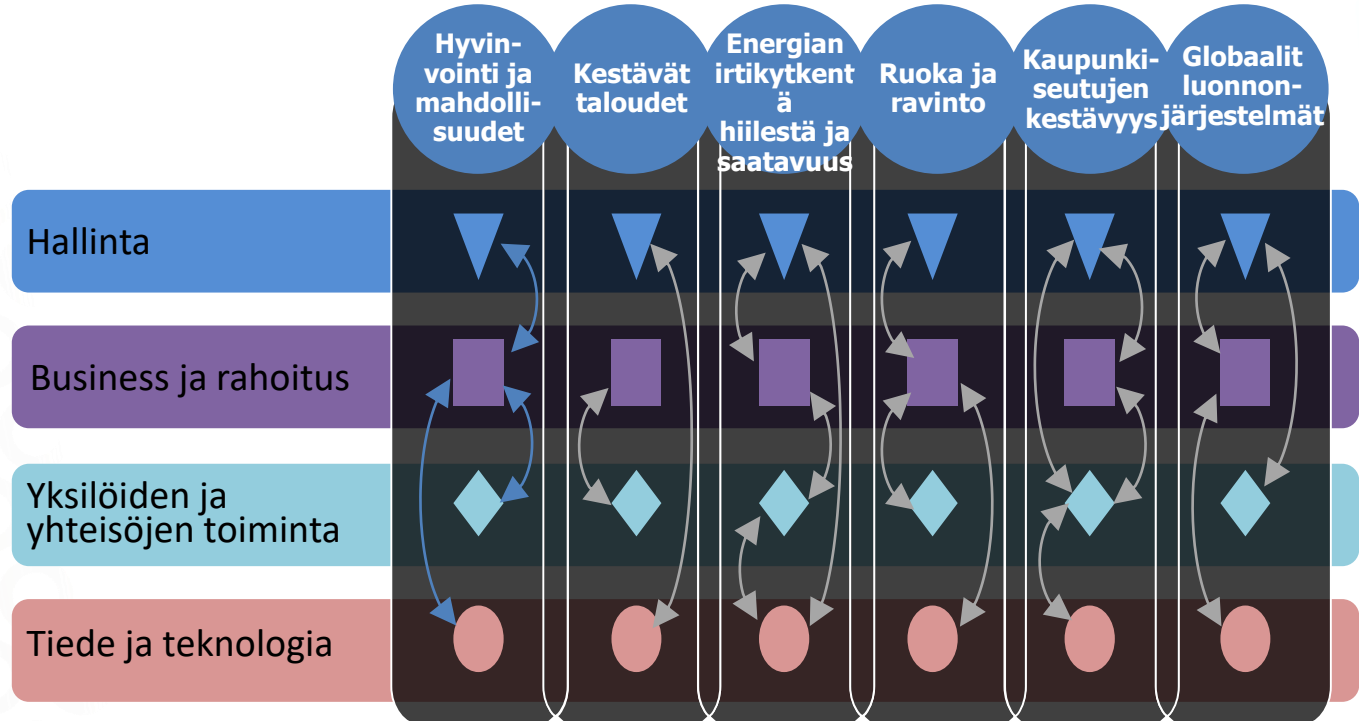
Käyttöön neljä eri keinovalikoimaa,
jotka tukevat toisiaan:

- Kehitystä tukevat **poliittiset** keinovalikoimat
- Muutosta tukevat **taloudelliset** keinovalikoimat
- Tuki **yksilön omaan ja yhteisölliseen toimintaan**
- Hyödynnetään **tutkimusta ja teknologiaa**



Muutos syntyy järjestelmätasolla

- toimivan tiekartan osatekijät



Hallituksen selonteko

Suomen tilanne: kestävä kehitys

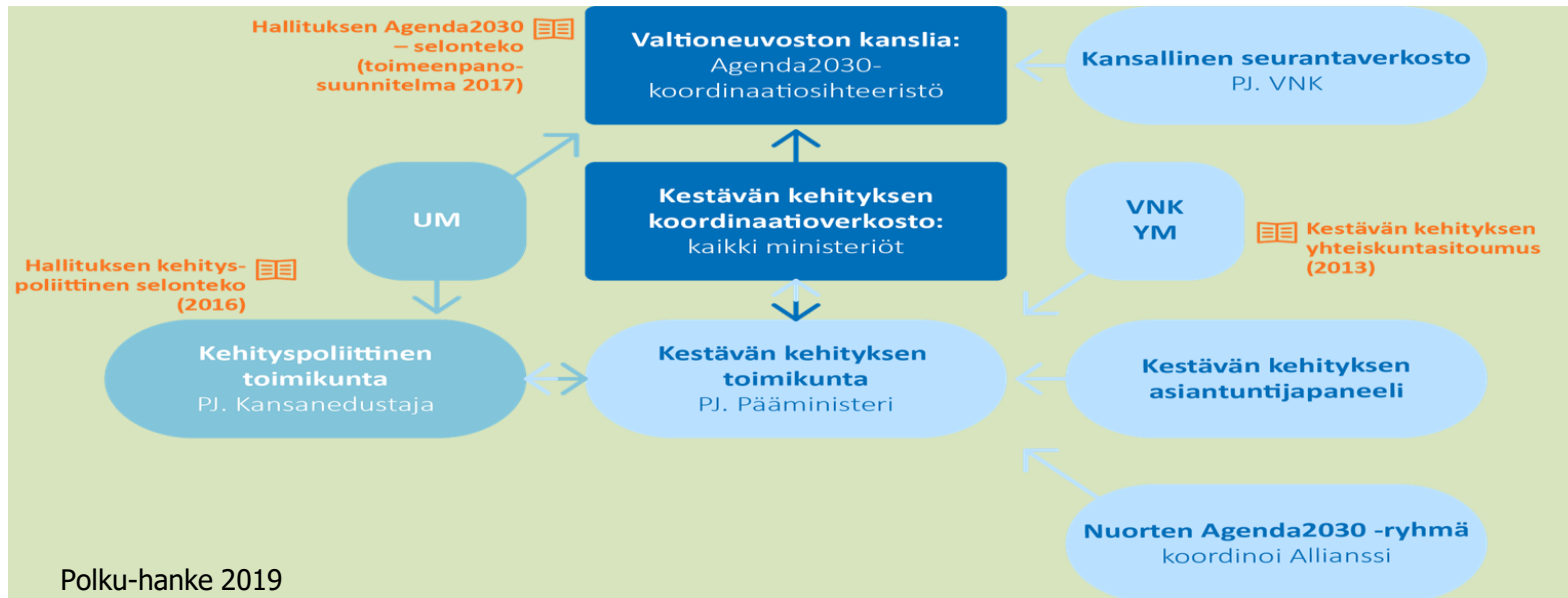
- **Haasteet** liittyvät yhteiskunnan eriarvoistumiseen, ilmastonmuutokseen, ympäristön tilaan, kulutukseen ja erityisesti **kotimaisen kulutuksen globaaleihin ympäristövaikutuksiin**
- **Vahvuuksina** osaaminen ja yhteiskunnallinen vakaus

POLKU-hanke 2019

- **Miltä Suomen kestävä kehitys näyttää, jos tarkastellaankin järjestelmien kautta?** *Miten kestävä on ruokajärjestelmämme? Millaisia edistysaskeleita on aikaansaatu energiamurroksessa? Entä mitä osaamme kertoa kestävydestä Suomen kaupungeissa ja kunnissa? Ovatko tuotantoketjumme ja kulutuksen arvoketjut yhä etäämmällä kestävä kehityksen tavoitteista?*
- **Suomen kestävä kehityksen asiantuntijapaneelilta valmistuu vuoden 2020 alussa arvio Suomen tilanteesta ja muutostarpeista (helmikuu 2020)**

Suomen malli vakuuttaa

- Suomella laaja ja pitkäjänteinen toimintamalli kestäväälle kehitykselle: **ylihallituskautisuus tärkeää**
- Hallitusohjelma ja budjetointi keskeistä: **esimerkillistä kansainvälisesti, perustuttava kaikille politiikan sektoreille, instrumentit vaikuttavammiksi (rahoitus?): ilmiöt/järjestelmät pohjaksi**
- Suomessa tehdään ja kokeillaan paljon, mutta kytkentöjen merkitystä ei vielä riittävästi huomioitu: **tutkimuskomponentti kokeiluissa oleellinen, jotta tiedetään niiden voima**



Eduskunnan
TuVan
rooli?

Hallituksen toimet

- Poliitiikkaperiaatteet

- Synteesit-arvioinnit-dialogit jatkuvan oppimisen pohjaksi
- Nykyinen kestävän kehityksen poliittikakehys tärkeä pohja
- Tutkimuksen rooli, kestävyystutkimus, isot kokonaisuudet, pitkäkestoisuus ohjelmajohjaisesti
- Vaikutukset eri tavoitteisiin tunnistettavina toimia suunniteltaessa, oikeudenmukaisuus, ketään ei jätetä
- Tieteen ja päätöksenteon yhteys; kokeilulaboratoriot, nuoret-päätöksentekijät-tutkijat yhteissuunnittelua

Hallituksen kuusi lupaa politiikan uudistamiseksi:

1. Lupaus hallinnon jatkuvasta oppimisesta
2. Lupaus uudenlaisesta vuorovaikutuksesta
3. Lupaus pitkän aikavälin politiikasta
4. Lupaus tietopohjaisesta politiikasta
5. Lupaus syrjimättömyydestä
6. Lupaus sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta

Toimeenpano:

- Hallitusohjelman kahdeksan strategista kokonaisuutta
 - Tiekartta; Suomella tärkeä rooli ja ainutlaatuinen mahdollisuus
 - Systemien murros ja keinovalikoimien integrointi keskiöön
 - Suomen ulkopoliittika ja kestävä kehitys
 - Kehitysmaat tarvitsevat omaa tutkimuskapasiteettia; nyt marginaalista
 - Suomella annettavaa kehitysmaiden hallinnon ja tutkimuksen yhteistyön vahvistamisessa
- Globaali kestävä kehityksen raportti (GSDR2019) kehottaa kaikkia maita edistämään kuuden tulokulman kautta systeemisiä transformaatioita.
 - *Olisiko tarpeen kertoa Suomen tilanteesta kuuden systeemisen tulokulman kautta ja miten etenemistä niissä mitataan?*

- Kansallinen seuranta- ja arviointijärjestelmä
 - Miten systeemisten murrosten etenemistä voidaan mitata?
 - *Miten aktiivinen kansalaisuus on vaikuttanut kaupunkien kestävyiden muodostumiseen?*
 - *Julkisen ruokailun mahdollisuus tukea ravitsemuskäyttäytymisen muutosta?*
 - *Miten kansalaisverkostot ovat vaikuttaneet talojen siirtymään kestäväan energiaan?*
 - *Miten Metso-ohjelmalla on lisätty metsien turvaamista?*
- Toimeenpanon organisointi
 - Miten tehdä kestävästä kehityksestä ja yhteiskunnallisesta murroksesta kaikkien suomalaisten yhteinen asia?
 - Sitoumus2050
 - Virtaviivaistaminen kaiken toiminnan perustaksi; uudet yhteistyömuodot; uudet omistajuudet;
 - Kokeilukulttuuri tärkeää; kokeilulaboratoriot uuden sukupolven tieteen ja päätöksenteon muotoja

Suomen vapaaehtoinen raportointi YK:ssa (Voluntary national reporting, VNR)

- **Prosessi:**

Suomi puhalttaa yhteiseen hiileen: julkinen sektori, kansalaisyhteiskunta, yritykset;

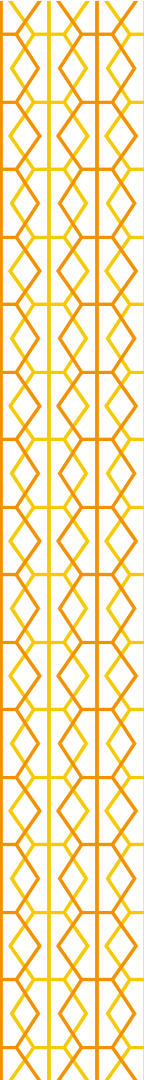
- Miten kulttuuriset näkökulmat huomioidaan?
- Onko tilaa pluralismille?

- **Sisältö:**

Hallituksen selonteko ja opposition näkökulmat (parlamentaariset komiteat?)

YKn työryhmissä esillä mahdollisuus rakentaa VNR 't kuuden systeemisen murroksen ja neljän keinovalikoiman ympärille

-> Suomi olisi lippulaiva!



Kestävän kehityksen asiantuntijapaneeli tukee toimikuntaa,
vaikuttaa yhteiskunnalliseen keskusteluun tuomalla esille perusteltuja
kestävän kehityksen näkökulmia
ja tekee yhteistyötä muiden maiden ja alueiden paneelien kanssa

KIITOS!